

Richard Vlasák, *Památník Františka Vrhela. Nahlédnutí do myšlenkového světa jednoho sedláka*. Diplomová práce, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2009, 107 s.

Posudek oponenta diplomové práce

Rodinné kroniky uložené mimo depozitáře státních archivů obvykle unikají pozornosti profesionálních historiků. V této souvislosti lze ocenit diplomovou práci Richarda Vlasáka, nazvanou *Památník Františka Vrhela. Nahlédnutí do myšlenkového světa jednoho sedláka*, který se především na jejím základě snaží proniknout do života a myšlenkového světa regionálního agrárního politika a hospodáře z oblasti Táborska.

Kromě rodinné kroniky pracuje autor také s obecní kronikou, jejímž pisatelem byl rovněž František Vrhel, a zápisy v plné míře konfrontuje. Dále R. Vlasák využil dalších dostupných pramenů – archiválie z fondů Okresního zastupitelstva v Soběslavi, Táboře a Okresního úřadu v Táboře i dvě blíže neurčené rodinné kroniky. V rozsáhlém úvodu práce je uveden souhrn nejrůznějších teoretických prací včetně beletrie a tisku, jež se zabývají fenoménem selství a venkova. Následuje první kapitola věnovaná osobnosti Františka Vrhela, která tvoří hlavní těžiště předkládané diplomové práce. Druhá kapitola se věnuje slovníku Františka Vrhela a historicko-sémantické analýze užití slova „obec“ v textu. Poslední třetí část práce tvoří edice rodinné kroniky, pro niž sám Vrhel použil zavádějící název „Památník“. Edice je kvalitní, pořízená s užitím moderních transkripčních zásad. Následuje Závěr a poměrně obsáhlý Seznam pramenů a literatury. Vlasákova práce je psána stylisticky kultivovaným jazykem bez překlepů a pravopisných chyb. (Pouze upozorňuji na chybné psaní slova „sepětí“ – s. 24, 41).

K práci mám následující postřehy a připomínky:

V podtitulu práce je na místě slovo „nahlédnutí“ do myšlenkového světa, neboť vypovídací hodnota užitého pramene k poznání myšlenkového světa Františka Vrhela není v tomto směru bohužel vysoká. Rodinná kronika je, jak i R. Vlasák na s. 38 píše, spíše útržkovitá a heslovitá. Prolínání událostí obecních a rodinných je dáno skutečností, že Vrhel působil zároveň jako obecní starosta a kronikář. Naprosto zde chybí události senzačního charakteru, jinde tak oblíbené. Vrhelovy postoje a hodnocení však zůstávají obvykle skryty za formální podobou zápisů. Například i výsledky voleb jsou ponechány bez hodnotícího komentáře, což je u regionálního politika závažné. I tak je sympatické, že se autor o poznání Vrhelova myšlenkového světa pokouší.

Kolega Vlasák vidí hlavní přínos práce v užití historicko-sémantické analýzy slov „obec Košice“ a „obec v Košicích“. Dokládá tak chápání slova „obec“ v původním významu občina, tedy společenství starousedlíků na vesnici, nikoli pouze správní jednotka. Toto zjištění však není ovšem až tak překvapivé. S textem by se dalo dělat určitě více. Například bych doporučoval srovnání délky a četnosti zápisů, jež se věnují jednotlivým tématům – hospodářským záležitostem, počasí, rodině, politice apod.

Autor mnohokrát cituje oslavný článek v regionálním tisku věnovaný šedesátinám Vrhela, jako čtenář však postrádám odcitování alespoň určitých pasáží z tohoto článku v poznámkách. Domnívám se, že grafologická analýza vývoje Vrhelova podpisu, o níž se autor pokouší, nepřísluší historikům, ale zkušeným grafologům (s. 25). Richard Vlasák např. uvádí, že „pečlivé vedení v roce 1912 ukazuje na svědomitou, leč jinak průměrnou osobnost“ či že za dalším podpisem „je cítit jistá nesmělost“, ovšem tyto závěry mohou být pouhou domněnkou a jsou navíc uvedeny bez odkazu na odbornou literaturu.

Je škoda, že edice kroniky není dovedena dál než do roku 1932. Pokračuje-li kronika dále, proč zvolil autor zrovna mezník, kdy přestal Vrhel psát obecní, ale nikoli rodinnou kroniku? Bylo by dobré, kdyby kolega Vlasák ve svém budoucím bádání zpracoval období druhé světové války a následnou kolektivizaci venkova. Jelikož Vrhel zemřel v roce 1967 a bude jistě naživu aspoň několik pamětníků, nabízelo by se snad i využití oral-history.

Hlavní přínos Vlasákovy práce tak nevidím v zdůrazňovaném užití metody historicko-sémiotické analýzy, ale především ve zpracování Vrhelovy osobnosti a edičním zpracování jeho rodinné kroniky. V celém textu je vidět hluboké zaujetí zvolenou problematikou. Edice může posloužit i řadě dalších badatelů, a to nejen při zpracování regionálních dějin. Práce je další ukázkou toho, jak tzv. „velké dějiny“ dopadaly do života obyvatel venkova, jak vypadal život během první světové války v zázemí a v počátcích první republiky.

Vzhledem k výše uvedenému práci Richarda Vlasáka doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou **velmi dobře**.

PhDr. Jan Šimánek

České Budějovice 27. 5. 2009